

Varsinais-Suomen maakunnallinen ilmastovastuujasto

13.5.2026 klo 13–15 (teams)

Jaoston jäsenet, paikalla: Ahonen, Harjula, Hurri, Jutila, Karulinna, Kaskinen, Kiiskilä, Koivu, Lehmus, Leskinen, Leinonen, Myllykoski, Norontaus, Pellas, Rautalin, Ruohomäki, Saaristo-Levin, Salminen, Sarkala, Setälä, Siitonen, Veivo, Ylinen

Vieraat: Pekka Parkkila, Otto Lappalainen

Muistio

1. Kokouksen avaus, asialistan hyväksyminen ja puheenjohtajan avaussanat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01. Muistutti jaoston tehtävistä ja vuoropuhelun merkityksestä. Kevään kansalaiskyselyn pohjalta kansalaiset odottavat kunnianhimoista ympäristöpolitiikkaa ja ympäristötoimia. Kytös alueen vetovoimaan ja elinvoimaan merkittävä – toimet kilpailukyyn luoja. Menestyjät muuttavat toimintaympäristöä vauhdikkaimmin. Varsinais-Suomessa onnistuttu toimimaan edelläkävijänä ja Turku palkittukin. Tärkeää, että jatkamme vahvasti sillä tiellä.

2. Varsinais-Suomen ilmatoriskiarvio

Ilmatoriskiarvioiden luonnoksen esitteli projektiasiantuntija Otto Lappalainen, Valonia

Varsinais-Suomen ilmatoriskiarvioon voi tutustua täällä [Varsinais-Suomen ilmatoriskiarvio - valonia.fi](https://varsinais-suomen-ilmatoriskiarvio.valonia.fi)

Riskiarviossa painotetaan maakunnallisesti olennaisiin, ennustettavissa oleviin kehityskulkuihin.

Erityispiirteinä Varsinais-Suomessa on nostettu esille

- Maatalouden tärkeys sekä elinkeinona että kansallisena huoltovarmuustekijänä
- Muihin maakuntiin nähden vähän vesivarastoja paikkaamaan kuivia kausia
- Varsinais-Suomi on jo nyt manner-Suomen lämpimintä seutua ja ilmastonmuutos muuttaa talvet entistäkin sateisemmiksi ja pimeämmiksi
- Saaristomeri ainutlaatuinen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksille erityisen haavoittuva elinympäristö

Vaikka ilmastonmuutos lisää ilmatoriskejä, voidaan kuitenkin myös aktiivisemmalla sopeutumisella varautua siihen, miten muutokset koskettavat Varsinais-Suomea. Hyödynnetään mieluummin luontopohjaisia kuin teknisiä ratkaisuja. On muistettava, että hillintä samanaikaisesti yhä tärkeämpää, jotta ei tarvitse niin paljon sopeutua.

Kommenttipuheenvuorot

Pekka Parkkila, vesitalousasiantuntija, Lounais-Suomen elinvoimakeskus

Tulva- ja kuivuusriskien hallintaan liittyen saanut antia omaan työhön, ollut arvokasta verkostoitumista. Työtä on tehty pitkään ja riskeistä ollaan hyvin kartalla. Isoimmat ongelmat laakeilla alueilla, mm. Vakka-Suomi.

Merivesitulvien osalta riskit hallittavissa hyvällä suunnittelulla ja kaavoituksella.

Rankkasateet haastavimpia, sillä toistuvuus yhä tiheämpää, pitää paremmin varautua.

Kuivuusriskit realisoituvat jo nyt maataloudessa.

Vesienhallinnan osalta ratkaisut onneksi aika yksinkertaisia: pidätetään ja imeytetään vettä aina kuin mahdollista. Lisätään kasvillisuutta mahdollisimman paljon.

On hyvä pohtia, että missä tilanteessa riskit konkretisoituvat niin, ettei yksin pärjätä. Tällainen tilanne esim. vesien mataluuden osalta.

Kysymys: Onko käänteisosmoosilaitteistot ollenkaan relevantteja? Mittakaavat suuria, mutta mm. Pohjanmaalla ollut kokeilussa merivesikontti, joka voisi helpottaa akuuttien tilanteiden osalta. Saaristossa ollut jo käytössä.

Timo Helenius, asiantuntija, Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli
Hiilineutraali Kirkko, päästöjä vähennetty 80 %, 20 % kompensoidaan.
Asennekasvatus merkittävässä roolissa.

Tehty selvitys seurakuntien omistamien metsien hiilitaseesta 2021, laadittu metsäsuunnitelmien tukimateriaali, ilmastostrategian tavoitteet huomioidaan. Päästölaskuri tullut käyttöön 2024.

Ilmasto-ohjelmassa jo 2008 tullut huomioiduksi riskit ja sopeutuminen.
Hiilineutraali kirkko 2030, ympäristödiplomi keskeinen kirkon oma väline, ympäristöjärjestelmä, joka käytössä jo nyt monissa kunnissa meidän alueellamme.

Riskien tunnistaminen ja sopeutuminen.
Keskeiset osa-alueet:

Kiinteistöt ja energia. Käytännön toimenpiteitä: kiinteistötase, käyttöaste, energiankäytön hallinta, tekninen kunto, Hautausmaat ja metsät: Kasvillisuus ja maankäyttö, viherrakenteen ja metsien hoito, luonnon monimuotoisuus (esim. hautausmaiden rakentaminen). Viheralueet toimivat toisaalta myös "toivon puutarhoina", sillä houkuttelevat viileydellään Kasvatus ja vaikuttaminen: henkisen resilienssin näkökulma, kasvatus ja vaikuttamistyö. Olennaista kirkon perusfunktion näkökulmasta on olla aktiivisesti mukana keskustelussa ja kasvattamassa henkistä resilienssiä. On kyky toimia. Toimintakyvyn ylläpito. Fyysiset, toiminnalliset, sosiaaliset riskit.

Krista Ahonen, vaikuttamispäällikkö, Turun kauppakamari
Elinkeinoelämän näkökulma olennainen, sillä riskit näkyvät jo nyt. Riskit linkittyvät suoraan yritysten toimintakykyyn, kustannuksiin ja toimitusvarmuuteen.

Huoltovarmuus- ja varautumiskysely. Varautuminen esim. pk-yrityksissä ei kovin hyvällä tolalla (esim. sähkön tai talousveden jakelun häiriöt). Yritykset luottavat siihen, että yhteiskunta hoitaa, viestinnällinen kysymys, että varautuminen kuuluu heille itselleen.

Jatkoehdotus: toimialakohtainen pohdinta, mitkä yritykset olisivat erityisen alttiita tai haavoittuvassa asemassa olevia? esim. karttapohjainen kartoitus erityisen haavoittuville.

IKI-hankkeessa kartoitetaan juuri karttapohjia, joissa esim. eri skenaarioilla tulvariskejä. Tulossa julkisiksi Lounaistietoon ja Turun karttapalveluun.

Riskien lisäksi varautumisessa voidaan nähdä myös liiketoimintamahdollisuuksia. Miten riskejä voidaan estää tai lisätä varautumista. Yhteinen varautuminen maakunnallisesti luo varautumista kaiken kaikkiaan

Keskustelu aiheesta

Setälä: Kirkon suunnitelma sovitettu hyvin toimintaympäristöön. Seurataanko vaikuttavuutta? Myös EKOSOTE-hankeessa kehitetty ENVIMAT-mallin laskentaa. Valtaosa päästöistä tulee hankintojen kautta, niihin hankalinta vaikuttaa. Kiinteistöt keskeinen päästöjen aiheuttaja.

Helenius: On ollut omia laskureita. Kirkon käyttöön otettu Syken Envimat-pohjainen laskuri. Räättälöity malli, joka sovellettu kirkon toimintakehykseen ja kuhunkin seurakuntayhtymään. Malli ei välttämättä kaikkein parhain mutta pyritään kehittämään mahdollisimman pitkälle ja kuvastaa kokonaistilannetta. Laskuri seurantamallin mukaisesti.

Veivo: Riskiarvio kaupungin osalta on ollut samansuuntainen. Hellejaksojen osalta tosiaan hyvä huomioida, että hellejaksot ovat meilläkin merkittäviä ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Yritysten heikko varautuminen tärkeää huomioida.

Sarkala: MTK, Jaetaan huoli muuttuvasta ilmastosta, yhteinen keskustelu tervetullutta. Bisnesmahdollisuus tärkeä tunnistaa. Sopeutumisen kehikko ei voi tuoda toisaalta ylimääräisiä kulurakenteita vaan elinkeino pidettävä kannattavana. Viljelijät väsyneitä heikosta kannattavuustilanteesta ja regulaatiosta. Ilmastomuutos tuo henkistä stressiä kuivuuden, kuumuuden ja märkyyden kanssa. Kuumuudesta aiheutuva stressi eläintenpitoon. Uusien teknologioiden hyödyntäminen ja tuominen eläinten käyttöön.

Jutila: Jätehuollon näkökulma, samankaltaisia näkemyksiä. Jätehuolto kuuluu varautumispooliin Tarkat suunnitelmat ja protokollat. Rooli maakunnallisilla tarkasteluilla on nimenomaan pohjana, toimiminen koko maakunnan tasolla eri organisaatioiden osalta.

Lopuksi todettiin, että yhteistyötä ja keskustelua tärkeää jatkaa. On myös suuria riskejä mm. merivirtoihin liittyen, joita ei kunnolla osata ennakoida. Onneksi keskustelua on ja motivoituneita tahoja mukana.

3. Tiivis katsaus ilmastoasioiden ajankohtaisiin

Esitys liitteenä.

4. Jäsenten muut tiedoksi tuotavat asiat sekä seuraava kokous

- Elokuun kokous järjestetään läsnäkokouksena 2.9.

5. Kokouksen päättäminen